

Instytut Wymiaru Sprawiedliwości

Artykuł 14a ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym i jego konsekwencje

mgr Roland Szymczykiewicz

Prawo karne i kryminologia

Warszawa 2023

Spis treści

1. Uwagi wstępne	5
2. Policja	9
3. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu	10
4. Kontrwywiad Wojskowy i Służba Wywiadu Wojskowego	11
5. Centralne Biuro Antykorupcyjne	13
6. Straż Graniczna	15
7. Straż Marszałkowska	16
8. Służba Ochrony Państwa	17
9. Państwowa Straż Pożarna	19
10. Służba Celno-Skarbowa	20
11. Służba Więzienna	22
12. Podsumowanie	25
Literatura	28

1. Uwagi wstępne

Ustawa z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym¹ reguluje kompleksowo sposób funkcjonowania tego rejestru, jego cele, zakres przetwarzanych danych, kwestię prawa do uzyskania informacji przez poszczególne podmioty oraz ich zakres.

Przedmiotem tytułowego opracowania jest analiza treści art. 14a u.KRK, którego brzmienie jest następujące: *„Informacja o osobie sporządzona na podstawie danych zgromadzonych w Rejestrze dla celów innych niż postępowanie karne nie zawiera danych o skazaniach, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 4, jeżeli od daty uprawomocnienia się orzeczenia upłynął okres wskazany w art. 76 § 1 albo art. 107 Kodeksu karnego w stosunku do określonych w nich kar oraz środków karnych”*.

Artykuł 1 ust. 2 pkt 4 u.KRK, do którego odnosi się powyższy przepis, stanowi o gromadzeniu w rejestrze danych osób będących obywatelami polskimi prawomocnie skazanymi przez sądy państw obcych. Z kolei przepis art. 76 § 1 Kodeksu karnego² określa czas zatarcia skazania osoby odbywającej próbę w rygorze kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, zaś przepis art. 107 k.k. określa ramy zatarcia skazania na inne (niż wymienione w art. 76 k.k.) rodzaje kar.

Powyższe oznaczają, że art. 14a u.KRK wyznacza zasadę, w myśl której informacja o osobie sporządzona na podstawie danych zgromadzonych w Krajowym Rejestrze Karnym dla celów innych niż postępowanie karne nie będzie zawierała danych o skazaniach polskich obywateli przez sądy obcych państw, jeżeli według polskiego prawa upłynęły terminy zatarcia skazania w stosunku do kar i środków karnych.

W tym miejscu niezbędne wydaje się bliższe przedstawienie wskazanych terminów skazania. Termin określony w art. 76 § 1 k.k. wynosi rok od zakończenia próby. Warunkiem zatarcia skazania jest również wykonanie, darowanie lub przedawnienie grzywny, orzeczonego środka karnego, przepadku lub środka kompensacyjnego, jak też wykonanie środka zabezpieczającego (zob. art. 76 § 2 k.k.).

¹ Obecnie tekst jedn. Dz.U z 2024 r. poz. 276 – dalej: „u.KRK”.

² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 17) – dalej: „k.k.”.

Z kolei zgodnie z art. 107 k.k. zatarcie skazania może nastąpić:

- 1) w odniesieniu do orzeczonej kary pozbawienia wolności (wymienionej w art. 32 pkt 3 k.k.) w terminie 10 lat od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania. Na wniosek skazanego sąd może zarządzić zatarcie skazania już po upływie 5 lat, jeżeli skazany w tym okresie przestrzegał porządku prawnego, a wymierzona kara pozbawienia wolności nie przekraczała 3 lat³;
- 2) w odniesieniu do kary dożywotniego pozbawienia wolności – z upływem 10 lat od darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania;
- 3) w odniesieniu do kary ograniczenia wolności – z upływem 3 lat od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania;
- 4) w odniesieniu do kary grzywny – z upływem roku od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania;
- 5) w odniesieniu do osób, wobec których sąd odstąpił od wymierzenia kary – z upływem roku od wydania prawomocnego orzeczenia.

Należy podkreślić, że ustawodawca w art. 107 § 6 k.k. wyraźnie zastrzegł, że jeżeli orzeczono środek karny, przepadek lub środek kompensacyjny, zatarcie skazania nie może nastąpić przed jego wykonaniem, darowaniem albo przedawnieniem jego wykonania. Zatarcie skazania nie może nastąpić również przed wykonaniem środka zabezpieczającego

Wskazać należy zatem, że istnieje wiele terminów zatarcia skazania, zależnych od rodzaju wymierzonej kary oraz postawy skazanego w razie orzeczenia wobec niego środków karnych, kompensacyjnych lub przepadku.

Jeśli chodzi o treść art. 14a u.KRK, to przyjął on obowiązujące brzmienie z dniem 1 lipca 2015 r.⁴, zaś pierwotnie przepis ten został wprowadzony do ustawy z dniem 27 kwietnia 2012 r.⁵ i stanowił wykonanie decyzji ramowej Rady 2008/675/WSiSW z dnia 24 lipca 2008 r. w sprawie uwzględniania w nowym postępowaniu karnym wyroków skazujących zapadłych w państwach członkowskich Unii Europejskiej⁶. W pierwotnym brzmieniu przepisu wyliczone były okresy, po upływie których nie wykazywano skazania za granicą. Było to odpowiednio: 40 lat (dla skazań na karę 5 lat pozbawienia wolności lub surowszą), 25 lat (w razie skazania na karę wolności nieprzekraczającą 5 lat) oraz 15 lat w przypadku orzeczenia innych (niż wcześniej wymienione) kar albo orzeczenia innych środków. Jeżeli dana osoba wyrażała taką wolę, mogła zażądać, by wydano jej zaświadczenie z pełną treścią, tj. z uwzględnieniem wszystkich danych (bez fikcji niewykazywania skazań zagranicznych).

³ W pozostałych przypadkach aktualny jest termin 10-letni na zatarcie skazania.

⁴ Zob. ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 396).

⁵ Zob. ustawa z 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. 2011 poz. 240 nr. 1432).

⁶ Dz.Urz. UE L 220, s. 32.

Dodatkowo nie usuwano z rejestru skazań zagranicznych za przestępstwa przeciw wolności seksualnej i obyczajności, jeżeli pokrzywdzonym był małoletni.

Wprowadzenie wskazanej zmiany nie zostało bliżej uzasadnione przez ustawodawcę⁷, w związku z czym można się jedynie domyślać, że jego intencją prawdopodobnie było to, by uniknąć zróżnicowania sytuacji polskich obywateli skazanych za ten sam rodzaj przestępstwa w zależności od miejsca skazania. Punkt odniesienia, jakim jest polskie prawo (Kodeks karny), miało im ową równość prawną zagwarantować.

Powyższą ideę należy ocenić jako słuszną, niemniej istnieje pewien problem prawny, który należy wskazać i rozważyć. Chodzi o to, że w odniesieniu zarówno do funkcjonariuszy służby mundurowych, jak i grupy urzędników państwowych polski ustawodawca formułuje często nie tylko sam wymóg niekaralności (potwierdzanej formalnie przez zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego), ale także wymóg posiadania nieposzlakowanej opinii, nieskazitelnego postawy moralnej lub podobnie sformułowany wymóg odnoszący się do trybu życia i prezentowanych postaw życiowych.

Należy wskazać, że pojęcie nieskazitelnego charakteru, tak jak i nieposzlakowanej opinii nie mają swojej legalnej definicji. M. Zieliński podkreślał, że owe niedookreślenie jest celowym działaniem ustawodawcy, który stosuje go wówczas, gdy zamierza obdarzyć organ podejmujący decyzje pewną swobodą, elastycznością pozwalającą zastosować normę zawierającą zwrot niedookreślony w najróżniejszych sytuacjach, niemożliwych do wymienienia w przepisie, a nawet do przewidzenia⁸.

W związku z powyższym w poszukiwaniu wskazanych pojęć należy odwołać się do słownikowych tłumaczeń tych zwrotów, a także do orzecznictwa sądów administracyjnych i powszechnych, które zajmowały w tej materii głos.

Jak podaje M. Laskowski, nieskazitelnego charakteru to inaczej charakter nieposzlakowanego, szlachetnego, prawego i uczciwego⁹. Nieposzlakowany zaś, to taki, „któremu nic nie można zarzucić pod względem moralnym, nienaganny, nieskazitelnego, doskonały”¹⁰. Jak wskazują G. Ławnikowicz i S. Pilipiec, w odniesieniu do zawodów prawniczych, wymóg posiadania nieskazitelnego charakteru jest *sui generis* metapowinnością, wstępną i zarazem zasadniczą przesłanką z woli ustawodawcy przesądzającą o dysponowaniu kompetencjami moralnymi niezbędnymi do objęcia stanowisk¹¹. Wydaje się, że pogląd ten w całości można odnieść rów-

⁷ Por. uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw., Sejm VII kadencji, druk sejmowy nr 2392, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2393> (dostęp: dnia 13 kwietnia 2024 r.).

⁸ M. Zieliński, *Wykładnia prawa. Zasady – reguły – wskazówki*, Warszawa 2002, s. 170.

⁹ M. Laskowski, *Ustawowe pojęcie „nieskazitelnego charakteru”*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 6, s. 50.

¹⁰ S. Dubisz (red.), *Uniwersalny Słownik Języka Polskiego*, t. 2, Warszawa 2003, s. 948.

¹¹ G. Ławnikowicz, S. Pilipiec, *Nieskazitelnego charakteru i nieposzlakowana opinia w prawie prawniczych samorządów zawodowych*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Sectio G Ius” 2016, nr 63, s. 235.

niez do funkcjonariuszy służb mundurowych i urzędników państwowych (w tym korpusu służby cywilnej).

Pierwszej wykładni pojęcia nieskazitelnego charakteru Sąd Najwyższy dokonał w postanowieniu z dnia 18 stycznia 1933 r., II K. Adw. 7/32, w którym stwierdził, że „przez osoby nieskazitelnego charakteru rozumieć należy osoby nie tylko niekarane za czyny hańbiące lub antyspołeczne, lecz posiadające ponadto kwalifikacje etyczne nieprzeciętne, bo niedopuszczające skazy, nawet takiej, którą ogół zwykł traktować pobłażliwie”¹². Orzeczenie to jest wielokrotnie przywoływane we współczesnym orzecznictwie, szczególnie w kontekście zawodów prawniczych.

Z kolei Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że nieskazitelny charakter to: całokształt cech indywidualnych, zdarzeń i okoliczności składających się na wizerunek osoby zaufania publicznego, przy czym nie bez znaczenia dla tego wizerunku są fakty i zdarzenia ze sfery życia pozazawodowego, które podważyłyby pozytywną ocenę postawy moralno-etycznej, naganne z punktu widzenia opinii publicznej, uznane jako uchybienie godności nie zawsze skutkujące odpowiedzialnością dyscyplinarną¹³. W innych orzeczeniach Naczelnego Sądu Administracyjnego, odwołując się do powyższej definicji, podkreślono, że ocenie podlegać powinno postępowanie, zachowanie danej osoby zarówno w sferze zawodowej, jak i prywatnej, w dłuższym okresie czasu¹⁴.

M. Laskowski wskazuje, że wymóg posiadania nieskazitelnego charakteru jest wymogiem dalej idącym aniżeli wymóg posiadania nieposzlakowanej opinii. Innymi słowy, nieskazitelny charakter to forma doskonalsza, zawierająca w sobie z reguły nieposzlakowaną opinię¹⁵. Z kolei G. Ławnikowicz i S. Pilipiec wyjaśniają różnicę w ten sposób, że z czysto językowego punktu widzenia terminy „nieskazitelny” i „nieposzlakowany” są synonimami. Obydwu klauzul nie można prawnie utożsamiać, bo używanie przez ustawodawcę różnych zwrotów dowodzi chęci nadania im odmiennego znaczenia. Autorzy ci tłumaczą, że w przypadku wymogu posiadania nieskazitelnego charakteru to właśnie on jest przedmiotem oceny, zaś w odniesieniu do drugiego ze zwrotów – chodzi o opinię o danym człowieku (w tym jego charakterze)¹⁶.

Z pozycji przedmiotowej opinii jako kluczowe jawi się spostrzeżenie, że w zakresie „nieskazitelny charakter” mieści się w całości treść zwrotu „daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu”.

Poniżej zostanie zaprezentowany przegląd stosownych wymogów, jakie ustawodawca zakreśla względem służb mundurowych, albowiem wydaje się on bardzo ważny z perspektywy prowadzonej analizy.

¹² Opubl. w „Czasopiśmie adwokatów polskich dla województw zachodnich” 1933, nr 3–4.

¹³ Wyrok NSA z dnia 18 listopada 1999 r., II SA 1131/99, LEX nr 46696.

¹⁴ Zob. m.in. wyrok NSA z dnia 18 czerwca 2001 r., II SA 1610/00, LEX nr 53475.

¹⁵ M. Laskowski, *Ustawowe...* s. 60–61.

¹⁶ G. Ławnikowicz, S. Pilipiec, *Nieskazitelność...*, s. 244.

2. Policja

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia o Policji¹⁷: „Służbę w Policji może pełnić obywatel polski o nieposzlakowanej opinii, który nie był skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której jest gotów się podporządkować, a także dający rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych”.

Z punktu widzenia przedmiotowej analizy kluczowy jest wymóg posiadania właśnie nieposzlakowanej opinii oraz rękojmi zachowania tajemnicy, której wydaje się, że nie może dawać osoba skazana przykładowo za przestępstwo przeciw ochronie danych osobowych.

Zdaniem W. Kotowskiego wymóg nieposzlakowanej opinii wynika z celów realizowanych przez Policję i tylko osoba ją posiadająca może je właściwie realizować. Jest to powiązane z ważnym interesem służby, która dla swojego dobrego imienia wymaga, by funkcjonariuszom nie można było zarzucić żadnych niewłaściwych postaw, zachowań czy faktu popełnienia czynów zabronionych¹⁸. Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 kwietnia 2011 r., I OSK 1886/10, „podejrzenie funkcjonariusza Policji o zachowania karalne, zaprzeczające przyjętym zobowiązaniom naraża dobre imię służby, którego utrzymanie składa się na treść «ważnego interesu» służby”¹⁹. Tak samo przykładowo „fakt zatajenia badania o negatywnym wyniku, przeprowadzonego w ramach procedury kwalifikacyjnej do służby, stanowi podstawę zarzutu, iż policjant nie jest osobą godną zaufania i nie ma nieposzlakowanej opinii. Przez takie zachowanie policjant traci przesłanki podmiotowe, konieczne do pełnienia służby, określone w art. 25 ustawy o Policji”²⁰.

¹⁷ Tekst jedn.. Dz.U. z 2024 r. poz. 145.

¹⁸ W. Kotowski, *Ustawa o Policji. Komentarz*, LEX 2024, komentarz do art. 25.

¹⁹ LEX nr 821111.

²⁰ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 21 grudnia 2006 r., II SA/Wa 927/06, LEX nr 302709.

3. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu

W art. 44 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu²¹ zapisano wyraźnie, że służbę w tych agencjach może pełnić osoba:

- 1) posiadająca obywatelstwo polskie;
- 2) korzystająca z pełni praw publicznych;
- 3) wykazująca nieskazitelną postawę moralną, obywatelską i patriotyczną;
- 4) dająca rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych;
- 5) posiadająca co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe i określone kwalifikacje zawodowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, wymagających szczególnej dyscypliny służbowej, której gotowa jest się podporządkować.

Z pozycji przedmiotowej analizy kluczowy jest punkt 3, dotyczący postawy moralnej, obywatelskiej i patriotycznej.

²¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1136 ze zm.

4. Kontrwywiad Wojskowy i Służba Wywiadu Wojskowego

W art. 16 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego²² zapisano, że szefem tych służb może zostać osoba, która m.in.:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) wykazuje nieskazitelną postawę moralną, obywatelską i patriotyczną;
- 4) daje rękojmię należytego wykonywania zadań.

Z pozycji przedmiotowej analizy kluczowy jest punkt dotyczący postawy moralnej, obywatelskiej i patriotycznej oraz rękojmi należytego wykonywania zadań.

Należy wskazać, że służbę we wskazanych służbach pełnią żołnierze zawodowi, więc punktem odniesienia do analizy jest ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny²³. Zgodnie z art. 83 tej ustawy do służby wojskowej może być powołana osoba, która spełnia następujące warunki:

- 1) posiada obywatelstwo polskie;
- 2) posiada nieposzlakowaną opinię;
- 3) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia służby wojskowej;
- 4) posiada wiek co najmniej 18 lat;
- 5) nie była karana za przestępstwo umyślne;
- 6) nie jest przeznaczona do służby zastępczej;
- 7) nie jest wyłączona od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;
- 8) nie posiada nadanego przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego do służby w jednostce zmilitaryzowanej;
- 9) posiada wykształcenie: a) co najmniej wyższe – w przypadku pełnienia służby na stanowisku służbowym w korpusie oficerów, b) co najmniej średnie lub średnie branżo-

²² Tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 81 ze zm.

²³ Tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 248.

we – w przypadku pełnienia służby na stanowisku służbowym w korpusie podoficerów,
c) co najmniej podstawowe – w przypadku pełnienia służby na stanowisku służbowym
w korpusie szeregowych.

Z pozycji przedmiotowej analizy kluczowy jest punkt dotyczący konieczności posiadania przez żołnierza nieposzlakowanej opinii. Jest to warunek obligatoryjny powołania do służby wojskowej²⁴.

²⁴ J. Bulira. [w:] *Obrona Ojczyzny. Komentarz*, red. H. Królikowski, LEX 2023, komentarz do art. 83.

5. Centralne Biuro Antykorupcyjne

W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym²⁵ zapisano osobno warunki dla Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego i jego zastępcy, a osobno warunki dla funkcjonariuszy.

Zgodnie z art. 7 tej ustawy Szefem lub zastępcą Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego może być osoba, która:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) wykazuje nieskazitelną postawę moralną, obywatelską i patriotyczną;
- 4) nie była skazana za przestępstwo popełnione umyślnie ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 5) spełnia wymagania określone w przepisach o ochronie informacji niejawnych w zakresie dostępu do informacji niejawnych o klauzuli tajności „ściśle tajne”;
- 6) posiada wyższe wykształcenie;
- 7) nie pełniła służby zawodowej, nie pracowała i nie była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu²⁶, ani też nie była sędzią, który orzekając, uchybił godności urzędu, sprzeniewierzając się niezawisłości sędziowskiej.

Dodatkowo w art. 7 ust. 2 ustawy wskazano, że opisanych funkcji nie można łączyć z inną funkcją publiczną, a zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy Szef lub zastępca Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego nie może pozostawać w stosunku pracy z innym pracodawcą oraz podejmować innego zajęcia zarobkowego poza służbą. Szef lub zastępca Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego nie może być członkiem partii politycznej ani uczestniczyć w działalności tej partii lub na jej rzecz (art. 7 ust. 4 ustawy).

²⁵ Tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 184.

²⁶ Tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 102.

S. Hoc i P. Szustakiewicz podkreślają, że przesłanka „nieskazitelnej postawy moralnej, obywatelskiej i patriotycznej” jest nieostra i może budzić kontrowersje. Wskazują, że można rozumieć, iż nie spełnia jej ktoś, kto narusza przepisy prawa, ma przedstawione zarzuty prokuratorskie, narusza normy moralne²⁷. J. Szpila wskazuje, że podstawowym warunkiem dokonania oceny w tej materii jest kwestia, czy dana osoba była kiedykolwiek karana²⁸.

Artykuł 48 ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym określa wymogi stawiane funkcjonariuszom i są one zasadniczo zbieżne z wymogami stawianymi Szefowi Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz jego zastępcy (w tym w zakresie wymogu wykazywania nieskazitelnej postawy moralnej, obywatelskiej i patriotycznej) z tą różnicą, że (zgodnie z ustawowymi zapisami) funkcjonariusze mają dawać rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych, mogą mieć także niższe wykształcenie, bo formalnym wymogiem minimalnym jest posiadanie wykształcenia średniego lub średniego branżowego i wymagane kwalifikacje zawodowe.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez S. Hoca rękojmią zachowania tajemnicy oznacza spełnienie ustawowych wymogów dotyczących zapewnienia informacji niejawnych przed ich nieuprawnionym ujawnieniem²⁹.

Z pozycji przedmiotowej analizy kluczowy jest wymóg dotyczący posiadania przez Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego i jego zastępcę, a także przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego nieskazitelnej postawy moralnej, obywatelskiej i patriotycznej.

²⁷ S. Hoc, [w:] S. Hoc, P. Szustakiewicz, *Ustawa o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym. Komentarz*, LEX 2023, komentarz do art. 7.

²⁸ J. Szpila, *Status prawny funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego*, „Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej” 2007, nr 1, s. 351 i n., dostępny w LEX, teza 1.

²⁹ S. Hoc, *Ustawa o ochronie informacji niejawnych. Komentarz*, Warszawa 2010, s. 77.

6. Straż Graniczna

W art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej³⁰ ustawodawca określił wymogi stawiane funkcjonariuszom tej służby. Zgodnie ze wskazanym przepisem: *„Służbę w Straży Granicznej może pełnić osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, o nieposzlakowanej opinii, niekarana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystająca w pełni z praw publicznych, posiadająca co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotowa jest się podporządkować, a także dająca rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych”*.

Z pozycji przedmiotowej analizy kluczowy jest wymóg posiadania nieposzlakowanej opinii oraz rękojmi zachowania tajemnicy. Zdaniem M. Derlatki przesłankę posiadana nieposzlakowanej opinii należy rozumieć szeroko – przez pryzmat postawy moralnej konkretnego kandydata. Kandydat powinien wykazywać odpowiednie cechy osobowości, które dają gwarancję w pełni skutecznego działania funkcjonariusza³¹.

³⁰ Tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1080 ze zm.

³¹ M. Derlatka, *Służba w Straży Granicznej. Komentarz do art. 31–147b ustawy o Straży Granicznej*, LEX 2018.

7. Straż Marszałkowska

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej³² funkcjonariuszem tej służby może być osoba:

- 1) posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) korzystająca z pełni praw publicznych;
- 3) posiadająca co najmniej wykształcenie średnie;
- 4) która nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- 5) ciesząca się nieposzlakowaną opinią;
- 6) dająca rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych;
- 7) posiadająca zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacji uzbrojonej i gotowa podporządkować się dyscyplinie służbowej;
- 8) mająca uregulowany stosunek do służby wojskowej;
- 9) która nie pełniła służby, nie pracowała i nie była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów³³.

Z pozycji przedmiotowej analizy kluczowy jest wymóg posiadania nieposzlakowanej opinii oraz dawania rękojmi zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

³² Tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1729.

³³ Tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 342 ze zm.

8. Służba Ochrony Państwa

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa³⁴ przewiduje osobno wymogi dla Komendanta Służby Ochrony Państwa i jego Zastępców oraz dla funkcjonariuszy. Komendanta powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, w uzgodnieniu z prezydentem, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, zaś Zastępców, na wniosek Komendanta, powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw wewnętrznych. Zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy Komendantem Służby Ochrony Państwa lub jego zastępcą może być osoba, która:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) jest nieskazitelnego charakteru;
- 4) ze względu na posiadane kwalifikacje i praktykę zawodową daje rękojmię należytego wykonywania zadań;
- 5) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 6) spełnia wymagania określone w przepisach o ochronie informacji niejawnych w zakresie dostępu do informacji niejawnych o klauzuli „ściśle tajne”;
- 7) posiada wyższe wykształcenie;
- 8) nie pełniła służby zawodowej, nie pracowała i nie była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych ani też nie była sędzią, który orzekając, uchybił godności urzędu, sprzeniewierzając się niezawisłości sędziowskiej.

Wymogi stawiane funkcjonariuszom określone są w art. 68 ustawy i są one zbieżne z powyższymi wymogami, poza tym, że ustawodawca:

³⁴ Tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 325.

- formułuje wymóg posiadania nieposzlakowanej opinii (w miejsce zapisu o posiadaniu nieskazitelnego charakteru);
- określa niższy próg wykształcenia, wskazując, że minimalny poziom wykształcenia to wykształcenie średnie lub średnie branżowe;
- zapisuje wyraźnie wymóg posiadania zdolności fizycznej i psychicznej do służby w formacji uzbrojonej i gotowość podporządkować się dyscyplinie służbowej;
- wskazuje, że funkcjonariusz musi dawać rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

Z pozycji przedmiotowej analizy kluczowe są wymogi posiadania nieskazitelnego charakteru (przez Komendanta i jego Zastępców), posiadania nieposzlakowanej opinii (przez funkcjonariuszy) oraz dotyczące zachowania rękojmi tajemnicy, stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych

Zgodnie z wyrokiem NSA z dnia 9 lutego 2023 r., III OSK 6819/21³⁵, przez nieposzlakowaną opinię należy rozumieć funkcjonujące w otoczeniu funkcjonariusza przekonanie, że posiada on wszystkie cechy i przymioty pozwalające mu wzorowo realizować zadania służby. Jakiegokolwiek wątpliwości co do posiadania takiego przymiotu dyskwalifikują funkcjonariusza jako osobę zdolną do prawidłowego wykonywania obowiązków służbowych. Taką wątpliwością są przedstawione zarzuty prokuratorskie i osoba objęta takimi zarzutami może zostać zwolniona ze służby z uwagi na ważny interes służby.

³⁵ LEX 3499740.

9. Państwowa Straż Pożarna

W przepisach regulujących funkcjonowanie tej formacji ustawodawca nie zawarł żadnego wyraźnego zapisu odnoszącego się do postaw życiowych lub charakteru jej funkcjonariusza. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej³⁶ służbę w Państwowej Straży Pożarnej może pełnić obywatel polski, niekarany za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia tej służby.

³⁶ Tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 127.

10. Służba Celno-Skarbowa

Służba Celno-Skarbowa istnieje od dnia 1 marca 2017 r. i powstała z przekształcenia dawnej Służby Celnej, będącej osobną formacją mundurową. Służba Celno-Skarbowa została organizacyjnie umiejscowiona przez ustawodawcę jako podmiot funkcjonujący w obrębie Krajowej Administracji Skarbowej. Zgodnie z art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej³⁷ Służba Celno-Skarbowa jest jednolitą umundurowaną formacją tworzoną przez funkcjonariuszy. Zarówno wobec funkcjonariuszy tej służby, jak i wobec funkcjonariuszy pozostałych służb mundurowych ustawodawca określił ustawowe wymogi. Zgodnie z art. 151 ust. 1 wspomnianej ustawy jej funkcjonariuszem może być osoba:

- 1) będąca obywatelem polskim;
- 2) korzystająca z pełni praw publicznych;
- 3) która nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiadająca co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe;
- 5) ciesząca się nieposzlakowaną opinią;
- 6) której stan zdrowia pozwala na pełnienie służby na określonym stanowisku.

Należy wskazać, że w art. 151 ust. 2 ustawy ustawodawca określił dodatkowe, bardziej rygorystyczne wymogi dla funkcjonariuszy wykonujących czynności operacyjno-rozpoznawcze, o których mowa w art. 113–117, art. 118 ust. 1–17, art. 119 ust. 1–10, art. 120 ust. 1–6, art. 122–126, art. 127 ust. 1–5, art. 127a ust. 1, 2 i 6–12, art. 128 ust. 1, art. 131 ust. 1, 2 i 5 i art. 133 ustawy. Wykonywać te zadania może osoba, która dodatkowo:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;

³⁷ Tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 615 ze zm.

- 3) posiada zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotowa jest się podporządkować;
- 4) daje rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

Należy szczególnie zwrócić uwagę na zakres niekaralności takiego funkcjonariusza, który jest szerszy niż u funkcjonariusza niewykonującego tych zadań (bo wyłączona jest jakakolwiek karalność).

Z pozycji przedmiotowej analizy kluczowy jest zarówno wymóg posiadania nieposzlakowanej opinii przez wszystkich funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, jak i wymóg dotyczący zachowania rękojmi tajemnicy, stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych dla funkcjonariuszy realizujących opisane w ustawie czynności operacyjno-rozpoznawcze.

11. Służba Więzienna

W art. 38 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej³⁸ zapisano wyraźnie, że służbę może pełnić osoba:

- 1) posiadająca obywatelstwo polskie;
- 2) posiadająca uregulowany stosunek do służby wojskowej;
- 3) korzystająca z pełni praw publicznych;
- 4) która daje rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań;
- 5) która nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe albo wobec której nie został wydany prawomocny wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne o takie przestępstwo, a także nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo;
- 6) dająca rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych;
- 7) posiadająca co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe;
- 8) posiadająca zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia służby w formacji uzbrojonej, podległej szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotowa jest się podporządkować.

Z punktu widzenia przedmiotowej analizy należy wskazać, że formalnie ustawa nie zawiera zapisu o wymogu posiadania nieposzlakowanej opinii (czy nieskazitelnego charakteru), ale wydaje się, że kluczem do oceny osobowości kandydata do Służby Więziennej jest rękojmia prawidłowego wykonywania powierzonych zadań. Jak wskazuje M. Mazuryk, poprzez ten wymóg ustawodawca zmierza do pozyskania i utrzymania w tej wyspecjalizowanej formacji mundurowej funkcjonariuszy gwarantujących właściwe funkcjonowanie systemu penitencjarnego w Polsce³⁹.

³⁸ Tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1683 ze zm.

³⁹ M. Mazuryk, [w:] *Służba więzienna. Komentarz*, red. M. Mazuryk, M. Zoń, LEX 2013, komentarz do art. 38.

Reasumując, można wskazać, że spośród 12 służb mundurowych objętych wspólnym zaopatrzeniem emerytalnym właściwym dla służb mundurowych⁴⁰ tylko w dwóch służbach (Państwowa Straż Pożarna i Służba Więzienna) ustawodawca wśród literalnie wymienionych wymogów stawianych funkcjonariuszom nie wymienił obowiązku posiadania nieposzlakowanej opinii, nieskazitelnego charakteru lub podobnych zapisów. W ustawie o Służbie Więziennej funkcję tę zdaje się pełnić wymóg oceny, czy kandydat daje rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań.

Dodatkowo w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym⁴¹ ustawodawca zapisał, że inspektorzy transportu drogowego, którzy część zadań wykonują w umundurowaniu (tzw. SOK-iści), również muszą spełniać wymóg posiadania nienagannej opinii oraz muszą być niekaralni za przestępstwo umyślne (art. 76 ust. 1 ustawy).

Wymóg posiadania nieposzlakowanej opinii ustawodawca sformułował także w stosunku do pracowników urzędów państwowych tworzących korpus służby cywilnej. W art. 4 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o Służbie Cywilnej⁴² zapisano, że może być w niej zatrudniona osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim; przy czym jest to w tym momencie zapis wyłącznie czasowy, bo docelowo i niedługo przepis ten przyjmuje brzmienie: *„jest obywatelem Unii Europejskiej lub obywatelem państwa, którego obywatelom na podstawie umów międzynarodowych lub przepisów prawa Unii Europejskiej przysługuje prawo podjęcia zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub posiada ważną Kartę Polaka”*⁴³;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada kwalifikacje wymagane na dane stanowisko pracy;
- 5) cieszy się nieposzlakowaną opinią.

Z pozycji niniejszego opracowania kluczowy jest ostatni z wymogów, tj. posiadanie nieposzlakowanej opinii. Wymóg ten jest naturalnie również obowiązujący w stosunku do Szefa Służby Cywilnej⁴⁴. Jak wskazuje A. Leja⁴⁵, jest to wymaganie dotyczące przede wszystkim

⁴⁰ Ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1280 ze zm.).

⁴¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 2201 ze zm.

⁴² Tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 409.

⁴³ Brzmienie pkt 1 w art. 4 wejdzie w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia komunikatu o gotowości do uruchomienia systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 27a ust. 1 ustawy o służbie cywilnej – zob. art. 14 ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1195).

⁴⁴ Zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy o służbie cywilnej.

⁴⁵ A. Leja, *Utrata nieposzlakowanej opinii versus nieskazitelný charakter na przykładzie urzędnika służby cywilnej*, „Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej” 2014, dostępne w LEX, tezy 1 i 2.

przestrzegania przez kandydata do służby cywilnej w jego dotychczasowej pracy zawodowej, działalności publicznej, w życiu prywatnym, zasad moralnych uznawanych powszechnie w naszym społeczeństwie za obowiązujące, a także dobrych obyczajów. Klauzula generalna nieposzlakowanej opinii odwołuje się do odbioru zewnętrznego wizerunku danej osoby, zewnętrznych ocen i sądów o danej osobie, opartych na obserwacji jej dotychczasowych zachowań.

Należy dodać, że również zajmowanie niektórych eksponowanych stanowisk kierowniczych w Krajowej Administracji Skarbowej wymaga posiadania nieposzlakowanej opinii. Dla przykładu wymóg nieposzlakowanej opinii dotyczy Dyrektora Krajowej Administracji Skarbowej⁴⁶, a także dyrektorów izb administracji skarbowej⁴⁷.

⁴⁶ Zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 8 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej.

⁴⁷ Tak stanowi art. 24 ust. 2 pkt 8 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej.

12. Podsumowanie

W związku z przeprowadzoną analizą należy wskazać, że utrata przymiotu posiadania nieskazitelnego charakteru lub nieposzlakowanej opinii stoi na drodze danej osoby do przyjęcia do służby mundurowej, a jeżeli ich utrata nastąpi w toku pełnienia służby, jest to przyczynek do zwolnienia z danej służby z uwagi na jej ważny interes. Każda z ustaw pragmatycznych dotyczących służb mundurowych zawiera stosowne przepisy w tej materii. Podobna sytuacja występuje względem urzędników korpusu służby cywilnej.

Powyższa teza nakazuje sformułować pytanie o to, jaka okoliczność powoduje utratę wskazanych przymiotów (tj. nieskazitelnego charakteru lub nieposzlakowanej opinii). Wskazać należy, że orzecznictwo sądów, w szczególności sądów administracyjnych, jest w tej materii szerokie, a w kilku kwestach jest wręcz jednolite.

Po pierwsze, bezspornie wskazuje się, że skazanie za przestępstwo pozbawia daną osobę, zwłaszcza zaś funkcjonariusza służby mundurowej, przymiotu nieposzlakowanej opinii. W uzasadnieniu wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 sierpnia 2016 r., II GSK 259/15, sąd ten wyraził następujący pogląd: *„Popełnienie przestępstwa zawsze czyni skazę na charakterze sprawcy (źle świadczy o jego cechach osobowych), w szczególności popełnienie przestępstwa umyślnego, takiego, które co najmniej potencjalnie stwarza poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego. Nie można zatem powiedzieć, że osoba, która popełniła przestępstwo, jest nieskazitelna, nawet jeżeli jej wcześniejsza i późniejsza postawa życiowa i zachowanie nie budziły jakichkolwiek zastrzeżeń”*⁴⁸. Pogląd o tym, że karalność wyłącza posiadanie zarówno przymiotu nieposzlakowanej opinii, jak i przymiotu nieskazitelnego charakteru był powielany w orzecznictwie⁴⁹.

Po drugie, również sytuacja zatarcia skazania powoduje utratę analizowanych przymiotów, co stwierdzają sądy administracyjne i sądy powszechne. Naczelny Sąd Administracyjny

⁴⁸ LEX nr 2142251.

⁴⁹ Por. wyrok NSA z dnia 24 marca 2022 r., III OSK 1791/21, LEX nr 3328692; wyrok NSA z dnia 14 lipca 2022 r., I OSK 1777/21, <https://www.inforlex.pl>; wyrok WSA z Warszawy z dnia 21 kwietnia 2021 r., II SA/Wa 2067/20, LEX nr 3265934.

w wyroku z dnia 18 czerwca 2001 r., II SA 1610/00, stwierdził, że zatarcie skazania eliminuje jedynie skutki prawne skazania, nie zaś ujawnione negatywne cechy charakteru kandydata. Fakt zatarcia skazania może być uwzględniony w przypadku, gdy ocenie podlegają kwalifikacje społeczno-moralne danej osoby niezbędne do uzyskania określonych przywilejów, świadczeń, zezwoleń lub objęcia stanowiska wymagającego spełnienia szczególnych, podwyższonych warunków osobistych⁵⁰.

Sąd Najwyższy przyjął identyczne stanowisko co Naczelny Sąd Administracyjny w przedmiocie sposobu traktowania zatarcia skazania⁵¹. W uzasadnieniu jednego ze swoich orzeczeń twierdził, że „zatarcie skazania nie niweczy ustaleń co do popełnienia przestępstwa, które mają charakter ustaleń faktycznych”⁵². A te mogą być brane pod uwagę przy ocenie, czy kandydat posiada nieposzlakowaną opinię.

Należy w tym miejscu naturalnie poczynić uwagę, że rozważania o wpływie zatarcia skazania na postawy etyczne i moralne danej osoby organy są zdolne prowadzić tylko wówczas, gdy powezmą stosowną informację o tym, że ktoś był skazany, a obecnie jego skazane jest zatarte.

Po trzecie, zgodnie z orzecznictwem, w służbach mundurowych nie tylko sam fakt skazania lub zatarcia skazania wpływa na utratę nieposzlakowanej opinii (czy nieskazitelnego charakteru), ale również jest to sytuacja, gdy wobec danej osoby przedstawione są zarzuty prokuratorskie (do czasu wyjaśnienia sprawy)⁵³.

W związku z powyższym należy z całą stanowczością postawić tezę, że przestępstwo popełnione za granicą, które nie uległo zatarcu według właściwego zagranicznego prawa, będzie okolicznością bardzo poważnie rzutującą na ocenę tego, czy dana osoba posiada wymaganą przepisami nieposzlakowaną opinię lub nieskazitelną charakter. Decyzja w przedmiocie sposobu ostatecznej oceny tej okoliczności jest wprawdzie domeną właściwych organów prowadzących postępowanie rekrutacyjne, ale jeżeli w orzecznictwie nawet zatarcie skazania nie stoi na przeszkodzie do negatywnej oceny właściwości moralno-etycznych kandydata do służby mundurowej, to tym bardziej wydaje się, że niezatarte zagraniczne skazanie przyniesie dość jednolitą praktykę negatywnej oceny takiego kandydata lub kandydatki.

Należy wskazać, że aktualne brzmienie art. 14a u.KRK prowadzi do sytuacji, w której podmiotom prowadzącym rekrutację np. do służby czy na stanowiska urzędnicze nie będzie znana okoliczność zagranicznego skazania kandydata lub kandydatki, o ile oni sami nie

⁵⁰ Zob. wyroki WSA w Warszawie z dnia 6 lipca 2005 r., VI SA/Wa 2263/04, LEX nr 183633; z dnia 20 lipca 2007 r., VI SA/Wa 820/07, LEX nr 372103; z dnia 17 lipca 2008 r., VI SA/Wa 669/08, LEX nr 491336; wyrok NSA z dnia 9 kwietnia 2008 r., II GSK 21/08, LEX nr 541455.

⁵¹ Por. uchwała SN z dnia 27 listopada 1984 r., III AZP 6/84, OSNC 1985, nr 8, poz. 105; postanowienie SN z dnia 24 czerwca 2015 r., IV UK 247/14, niepubl.

⁵² Por. postanowienie SN z dnia 9 maja 2012 r., III PZ 4/12, OSNAPiUS 2013, nr 9–10, poz. 111. W tym samym tonie wypowiedział się SN w wyroku z dnia 10 lutego 2005 r., II PK 247/04, LEX nr 603765.

⁵³ Por. wyroki NSA z dnia 9 lutego 2006 r., I OSK 877/05, LEX nr 297959 oraz z dnia 4 sierpnia 2011 r., I OSK 327/11, LEX nr 1068504.

ujawnią takiej okoliczności. Fikcja niewykazywania skazania zamienia się tutaj w praktyce w fikcję niekaralności. Tym samym istnieje hipotetycznie i praktycznie możliwość, że dana osoba zostanie do służby przyjęta, chociaż wysoce prawdopodobne, że tak by się nigdy nie stało, gdyby odpowiednie organy miały wiedzę o skazaniu zagranicznym. Sytuacja taka nie sprzyja dobru poszczególnych służb mundurowych czy urzędów, które wymaga zatrudniania wyłącznie osób o krystalicznej postawie etycznej i moralnej.

W związku z powyższym należy postulować alternatywnie: zmianę legislacyjną w postaci wykreślenia przepisu art. 14a u.KRK albo zmianę polegającą na powrocie do pierwotnego brzmienia przepisu, czyli wyznaczenia długiego okresu, po którym następuje sytuacja niewykazywania zagranicznego skazania. Wziąwszy pod uwagę różnorodność przepisów prawa zagranicznego, bardziej zasadne wydaje się drugie rozwiązanie. Rozwiąże ono bowiem potencjalny problem rekrutacji do służb mundurowych czy korpusu służby cywilnej, a jednocześnie pozwoli uniknąć hipotetycznej sytuacji, w której dana osoba całe życie mogła być niejako stygmatyzowana skazaniem zagranicznym z uwagi na poziom skomplikowania danych przepisów.

Literatura

- Bulira J., [w:] *Obrona Ojczyzny. Komentarz*, red. H. Królikowski, LEX 2023.
- Derlatka M., *Służba w Straży Granicznej. Komentarz do art. 31-147b ustawy o Straży Granicznej*, LEX 2018.
- Dubisz S. (red.), *Uniwersalny Słownik Języka Polskiego*, t. 2, Warszawa 2003.
- Hoc S., *Ustawa o ochronie informacji niejawnych. Komentarz*, Warszawa 2010.
- Hoc S., [w:] S. Hoc, P. Szustakiewicz, *Ustawa o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym. Komentarz*, LEX 2023.
- Kotowski W., *Ustawa o Policji. Komentarz*, LEX 2024.
- Laskowski M., *Ustawowe pojęcie „nieskazitelność charakteru”*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 6.
- Leja A., *Utrata nieposzlakowanej opinii versus nieskazitelny charakter na przykładzie urzędnika służby cywilnej*, „Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej” 2014, dostępne w LEX.
- Ławnikowicz G., Pilipiec S., *Nieskazitelność charakteru i nieposzlakowana opinia w prawie prawniczych samorządów zawodowych*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Sectio G Ius” 2016, nr 63.
- Mazuryk M., [w:] *Służba więzienna. Komentarz*, red. M. Mazuryk, M. Zoń, LEX 2013.
- Szpila J., *Status prawny funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego*, „Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej” 2007, nr 1, dostępny w LEX.
- Zieliński M., *Wykładnia prawa. Zasady – reguły – wskazówki*, Warszawa 2002.